

DE KENNEMERDUINEN

In het Nationale Park de "Kennemer duinen", zijn in een afgelegen hoekje een aantal bunkers (ongeveer 20) geschikt gemaakt voor een primitief vakantieverblijf. De bunkers liggen in de zeereep (de laatste duinenrij voor de zee), precies midden tussen IJmuiden en Bloemendaal aan zee en alleen bereikbaar per fiets of te voet. U begrijpt welk een aantrekkelijke rust dit vakantieverblijf garandeert en dat zo dicht bij Amsterdam. Deze rust maakt het tevens erg aantrekkelijk om in de omgeving naar mollusken te zoeken. Zelfs in de zeereep bleek dit niet moeilijk: Op een bunkermuur vond ik al gauw een paar exemplaren van Clausilia bidentata. Deze muur ligt enigszins ingesloten tussen duintoppen en kijkt uit op het Noord-Oosten. Maar tevens ligt de muur aan het eind van een doodlopend betonweggetje, waar kinderen graag speelden. Voor zover is na te gaan waren alle Clausilia's van de muur "getennisd" aan het eind van mijn vakantie. Bij het bekijken van de duinhelling, er vlak bij in de buurt, kon ik toch regelmatig Clausilia's vinden. Vooral in dichte zware helmpollen, waar ze samen zitten met Pupilla muscorum en Cochlicopa lubrica en soms Vallonia costata. Bij regenweer is dit alles makkelijker te vinden omdat ze naar boven kruipen, tot halverwege de hoogte van het helmgras, bij droog weer zijn ze weggekropen tussen de wortels. Aanvankelijk was het mij een raadsel hoe de slakken zich hier verspreiden. Soms waren ze te vinden in totaal geïsoleerde helmbossen, omgeven door grote stukken zand. Deze slakken kunnen resten vormen van een fauna, die in de oorlog heeft geprofiteerd van de gesloten begroeiing. Maar mijn gevoel geeft de voorkeur aan transport via konijnen of vogels, dat ook nu nog kan gebeuren. Dank zij het artikel van J.G.J. Kuiper (Wandelingen naar de bergmeren van de Pyreneeën, C.B. no. 120) weet ik nu dat deze mogelijkheid reëel is.

Beneden aan de helling van de zeereep tussen mos en in vlierbosjes, leeft een overvloed van Cepaea nemoralis (vooral de zalmkleurige, éénbandige variëteit) en Trichia hispida. Cepaea nemoralis is trouwens in de hele zeereep te vinden, tot de uiterste rand aan zee toe. Eenmaal vond ik Succinea pfeifferi in een vlier. Tot zover de mollusken die levend te vinden zijn in de zeereep van de Kennemerduinen. Daarnaast is een grote hoeveelheid lege huisjes te vinden van Helicella intersecta en een paar van Vitrina pellucida.

Naar de landkant gaande, komen er steeds meer mollusken bij. In grazige duinpannen is dit Helicella cricetorum op enkele plaatsen; en in de berkenbosjes: Vallonia pulchella. Vertigo pusilla (niet meer dan twee exemplaren gevonden) en regelmatig Succinea pfeifferi, Columella edentula en Vitrina. In de dennenbossen is Eucornutus fulvus nog al algemeen. Daarnaast zijn er ook Aegopinella en Oxychilus-soorten.

Tenslotte helemaal aan de binnenkant van de duinen verandert het patroon totaal, samen met de begroeiing van het terrein. Het meeste succes had ik op de Brederodeberg, vlak bij Santpoort. De berg is begroeid met dennen, doorspekt met zomereiken

en berken. Het is de beroemde plaats waar in juni en juli nog de pijpbloem bloeit. Hier vond ik onder de eiken Punctum pygmaeum (3x). Volgens van Benthom Jutting (1933), is Punctum nog niet bekend van benoorden het IJ. Over de huidige verspreiding van Punctum over Nederland weet ik niets, behalve dan dat ze op de Broderodeberg leeft. In hoeverre het werkelijk een succesvolle vondst is hoop ik nog eens te horen, of te lezen in het C.B. Op dezelfde berg leeft verder Helix pomatia en Arianta arbustorum. Aan de voet van de berg, langs een slootachtig watertje met beuken en beukenhakhout: Discus rotundatus, Vitrea crystallina en Oxychilus en Aegopinellassoorten naast de al eerder genoemde soorten.

Zoals u merkt vormen de Kennemerduinen een rijke vindplaats voor mollusken. Het is echt mijn bedoeling niet geweest een exacte lijst te geven. Daarvoor is mijn kennis van mollusken ook veel te gering. Ik heb me alleen een opmerking van Butot in een C.B. ter harte genomen: Wie onderzoekt nu toch eens de Haarlemmerhout ? (lang geleden al), en ben met een soortgelijk terrein begonnen waar ik zelf regelmatig kom.

oktober 1966, H.J. Hopman.